

Advies conceptwetsvoorstel herziening regeling internationale samenwerking in strafzaken (VPS)

Dit document bevat de alternatieve tekst van het origineel. Dit document is bedoeld voor mensen met een visuele beperking, zoals slechtzienden en blinden.

Brief aan de minister van Veiligheid en Justitie
Mr. G.A. van der Steur
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Datum: 24 juni 2015
e-mail voorlichting@rechtspraak.nl
telefoonnummer 06-46 11 65 48
uw kenmerk: 634158

Inhoud van de brief

Bij brief van 21 april jl. met bovengenoemd kenmerk is namens u het conceptwetsvoorstel Wijziging van het Wetboek van Strafvordering en enkele andere wetten met het oog op het moderniseren van de regeling van internationale samenwerking in strafzaken (herziening regeling internationale

samenwerking in strafzaken) (het "**Wetsvoorstel**") ter advisering aan de Raad voor de rechtspraak (de "**Raad**") voorgelegd. De Raad heeft hiervan met veel belangstelling kennisgenomen en is graag bereid om u hierover te adviseren.

1. Het Wetsvoorstel

Het Wetsvoorstel maakt blijkens de Memorie van Toelichting ("**MvT**") deel uit van de brede operatie ter modernisering van het Wetboek van Strafvordering (VPS) en beoogt de regeling met betrekking tot de internationale samenwerking in strafzaken te herzien. Volgens de MvT is de bestaande regeling van de zogeheten kleine rechtshulp, als opgenomen in Titel X van Boek 4 van het Wetboek van Strafvordering, in meerdere opzichten aan herziening toe. Door vele tussentijdse wijzigingen en toevoegingen is de regeling qua opzet en inhoud niet helder meer. De in de praktijk te volgen procedure kan onvoldoende worden afgeleid uit de wet, en het is niet aanstonds duidelijk welke bevoegdheden ter uitvoering van een rechtshulpverzoek kunnen worden uitgeoefend. (MvT, p. 5). Verder is een herpositionering nodig van de verschillende instrumenten van internationale samenwerking. Daarbij tekent zich inhoudelijk een onderscheid af tussen

enerzijds instrumenten die alleen betrekking hebben op samenwerking binnen de EU en anderzijds algemeen geldende regelgeving die de samenwerking met overige landen beheerst (MvT, p. 9). Gekozen is voor concentratie van alle in het wetboek voorkomende rechtshulpinstrumenten in één boek, te plaatsen in een heldere structuur waarin onderscheid wordt gemaakt tussen de verschillende terreinen van rechtshulp (kleine rechtshulp, gemeenschappelijke onderzoeksteams, overdracht van strafvervolging) en vervolgens de afzonderlijke EU-instrumenten. Bij de EU-instrumenten neemt de (separaat te implementeren) richtlijn Europees onderzoeksbevel (2014/41/EU) een prominente plaats in (MvT, p. 10).

Na overleg met de gerechten, adviseert de Raad als volgt.¹

2. Advies

2.1 Inleiding

De Raad heeft op 2 april jl. advies uitgebracht over de in verband met de modernisering van het Wetboek van Strafvordering opgestelde concept-Contourennota.² De in dat advies gemaakte opmerkingen gelden – voor zover toepasselijk – uiteraard ook het onderhavige Wetsvoorstel.

De Raad onderschrijft de met het Wetsvoorstel nagestreefde doelstellingen om de regelgeving waar mogelijk inhoudelijk te verbeteren, te vereenvoudigen en te voorzien van waarborgen voor een evenwichtige uitvoering. De Raad is van mening dat het Wetsvoorstel daarin voor een groot deel is geslaagd. Dat verdient een compliment, hetgeen ook toekomt aan de wijze waarop het ministerie betrokken partijen, waaronder de Rechtspraak, in expertmeetings en werkgroepen heeft betrokken.

De Raad onderschrijft verder het opnemen in het Wetboek van Strafvordering van een regeling betreffende de uitgaande verzoeken om rechtshulp, de eerste stappen om te komen tot verdere digitalisering van het rechtshulpverkeer, waaronder de mogelijkheid om telehoren te benutten, de verkorting van de beslistermijnen na de aanwending van rechtsmiddelen door aanpassing van de artikelen 552a en 552d Sv, en het uitstrekken van rechtshulp tot handelingen van onderzoek naar wederrechtelijk verkregen voordeel.

Dat neemt niet weg dat de Raad bij het Wetsvoorstel een aantal vragen en opmerkingen heeft. Deze betreffen in het bijzonder de volgende voorgestelde inhoudelijke wijzigingen:

- het in sommige gevallen laten vervallen van de verlofprocedure,
- de introductie van de voorlopige terbeschikkingstelling,
- de verruiming van de mogelijkheid te voldoen aan zogenaamde verdragloze verzoeken, en
- de weigeringsgronden.

---

¹ De Raad voor de rechtspraak heeft op grond van artikel 95 van de Wet op de rechterlijke organisatie een wettelijke adviestaak met betrekking tot nieuwe wets- en beleidsvoorstellen die gevolgen hebben voor de rechtspraak. De adviezen worden vastgesteld na overleg met de gerechten. De Raad voor de rechtspraak is een adviescollege in de zin van artikel 79 en 80 van de Grondwet. Bij het opstellen van zijn adviezen beoordeelt de Raad de voorgenomen wet- en regelgeving in het bijzonder op de gevolgen voor de organisatie en de werklust van de gerechten en op de (praktische) toepasbaarheid en uitvoerbaarheid. Rechters zijn bij de behandeling van individuele zaken niet gebonden aan de inhoud van de wetgevingsadviezen van de Raad voor de rechtspraak.

² Advies gepubliceerd op <http://www.rechtspraak.nl> onder nummer 2015/13.

Een algemeen thema in het Wetsvoorstel dat vragen en opmerkingen oproept is de effectiviteit van de rechterlijke toets bij bepaalde vormen van internationale samenwerking.

Het voorgaande wordt hieronder nader toegelicht.

2.2 Algemeen: de rechterlijke toets

Naar mening van de Raad brengt het Wetsvoorstel ten aanzien van bepaalde vormen van internationale samenwerking een minder effectieve rechterlijke toets met zich dan de huidige situatie. De Raad doelt hiermee op 1.) het vervallen van de verlofprocedure in gevallen waarin diegene die het dwangmiddel betreft daarvan niet in kennis is gesteld, en 2.) het introduceren van de mogelijkheid tot voorlopige terbeschikkingstelling van stukken terwijl er tegen de definitieve terbeschikkingstelling nog een rechtsmiddel open staat. Ten aanzien van deze punten is de Raad – in lijn met eerdere adviezen – van oordeel dat de Nederlandse strafrechter niet die rol wordt toegekend die hij zou moeten hebben, in het bijzonder gelet op het feit dat hier grondrechten van burgers in het geding zijn en het in het voorstel gaat om rechtshulpverlening buiten EU-verband en goeddeels zonder verdragsrechtelijke basis.³

In zijn algemeenheid roept het Wetsvoorstel de vraag op hoe ver de toetsende rol voor de rechter strekt. Wanneer het uitgangspunt wordt behouden dat de rechter toetst aan de eisen die verdrag en wet aan rechtshulpverzoeken stellen, brengt het Wetsvoorstel bijvoorbeeld met zich dat de rechter rechtshulp indringender dient te toetsen dan thans het geval is. Daar waar de rechter thans niet geacht wordt aan eisen van proportionaliteit en subsidiariteit te toetsen,⁴ brengt onderhavig voorstel met zich dat de rechter daar mogelijk niet aan ontkomt. Een dergelijke situatie zal zich bijvoorbeeld voordoen indien de rechter dient te beoordelen of de officier van justitie heeft voldaan aan de in het voorgestelde tweede lid van artikel 5.1.8 gestelde eis dat, indien meerdere opsporingsbevoegdheden zich lenen voor uitvoering van het verzoek om rechtshulp, gekozen is voor toepassing van de voor betrokkenen minst ingrijpende bevoegdheid. Hetzelfde zal zich voordoen indien het nationale recht aan toepassing van dwangmiddelen eisen van proportionaliteit en subsidiariteit gaat stellen, zoals de Minister dat in het kader van de modernisering overweegt.⁵ Toepassing van dwangmiddelen in internationaal rechtshulpverband dient dan immers ook aan die (nationale) eisen van proportionaliteit en subsidiariteit te voldoen. Het Wetsvoorstel geeft in dit verband onvoldoende rekenschap van deze materiële verschuiving en lijkt van de aangezochte autoriteit een beoordeling te vragen van noodzaak en geschiktheid van de in het rechtshulp gevraagde handelingen. Om deze reden adviseert de Raad op dit punt nadere uitleg te geven en tevens het toetsingsbereik van de rechter scherper te omlijnen. De Raad vraagt u daarbij te betrekken hoe de rechter (maar ook de officier van justitie) vorm moet geven aan een proportionaliteits- en/of subsidiariteitstoets indien de rechter maar beperkt zicht heeft op de strafzaak.

---

³ Althans in ieder geval de facto na de op p. 9 van de Memorie van Toelichting aangekondigde invoering van de richtlijn Europees onderzoeksbevel uiterlijk per april 2017.

⁴ Vgl. HR 22 mei 2012, ECLI:NL:HR:2012:BV9212, NJ 2012,399.

⁵ Zie voor het standpunt van de Raad hieromtrent het advies over de concept-Contourennota van 2 april 2015, p. 10-11.

2.3 Specifieke vragen en opmerkingen

2.3.1 Deels vervallen van de verloffprocedure

Voorgesteld wordt de verloffprocedure ten aanzien van een aantal dwangmiddelen te laten vervallen en te vervangen door een beklagprocedure. De Raad acht deze keuze op zichzelf begrijpelijk. Het bestaan van beide procedures naast elkaar is vanuit het perspectief van rechtsbescherming niet altijd nodig en in praktische zin niet altijd even efficiënt. Daarbij komt dat de verloffprocedure niet in zijn geheel wordt afgeschaft, maar in stand blijft voor zover rechtshulp wordt verzocht ten aanzien van de meer ingrijpende bijzondere opsporingsbevoegdheden (bijvoorbeeld opnemen vertrouwelijke communicatie en de vordering van gevoelige gegevens). Bij dergelijke dwangmiddelen blijft (naar mening van de Raad: terecht) een rechterlijk verlof vereist, terwijl bij andere dwangmiddelen voor diegenen tegen wie de dwangmiddelen zijn toegepast het rechtsmiddel van beklag behouden blijft. Dit past ook bij het verschil in karakter tussen de verloffprocedure (die meer als algemene rechtswaARBorg dient) en de beklagprocedure (die meer gericht is op bescherming van eigendom en belangen van personen).

De Raad acht de verloffprocedure evenwel onmisbaar voor die gevallen waarin het versturen van een kennisgeving van toepassing van dwangmiddelen achterwege is gebleven, al dan niet omdat daartoe in het kader van het rechtshulpverzoek expliciet is verzocht. In die gevallen kan van diegene tegen wie het dwangmiddel is toegepast vanwege zijn onwetendheid immers geen tijdig beklag worden verwacht.

De Raad stelt zich daarom op het standpunt dat, anders dan wordt voorgesteld, de verloffprocedure niet kan vervallen in de gevallen waarin, bijvoorbeeld in belang van het onderzoek, er geen kennisgeving kan worden gezonden. De Raad geeft u dan ook in overweging dat het bereik van de verloffprocedure tot die gevallen wordt uitgebreid. Buiten dat hecht de Raad er in meer praktische zin aan op te merken dat de grotere nadruk die komt te liggen op de beklagprocedure, het belang van tijdige en correcte verzending van kennisgevingen nog groter maakt dan thans. De Raad heeft onvoldoende zicht op de wijze waarop dit nu in de praktijk verloopt, maar vraagt aandacht voor het grote belang om dit organisatorisch voldoende te borgen.

Ten slotte roept het vervallen van de verloffprocedure vragen op wanneer tegelijkertijd de mogelijkheid wordt gecreëerd de door een dwangmiddel (bijvoorbeeld een doorzoeking) verkregen stukken zonder voorafgaande rechterlijke toets voorlopig ter beschikking te stellen. Dit 'dubbel korten' op de rechtsbescherming wordt in de MvT niet benoemd, laat staan beargumenteerd en de Raad verzoekt de Minister hieraan alsnog aandacht aan te besteden. De Raad realiseert zich dat het hier een discretionaire bevoegdheid betreft van de officier van justitie, het slechts om kopiëstukken gaat en het niet mogelijk is wanneer er geen verdragsgrondslag is. De vraag is echter of die omstandigheden het gebrek aan rechtsbescherming afdoende kunnen rechtvaardigen.

2.3.2 Voorlopige terbeschikkingstelling

Met het Wetsvoorstel wordt de mogelijkheid gecreëerd om op gemotiveerd verzoek stukken alvast voorlopig aan buitenlandse autoriteiten over te kunnen dragen terwijl nog niet is beslist over een in dit verband ingesteld rechtsmiddel. Hieraan wordt de voorwaarde verbonden dat het Nederlandse recht geldig blijft ten aanzien van de stukken

en dat het gebruik als bewijsmiddel pas mogelijk is nadat deze definitief ter beschikking worden gesteld (artikel 5.1.10, lid 4). Hiermee wordt blijkens de MvT beoogd om tegemoet te komen aan een knelpunt in de huidige praktijk, waarbij kennelijk met name een rol speelt de lange tijd die het vaak duurt voordat een definitieve beslissing valt (MvT, p. 19).

Dit voorstel wijkt af van het huidige stelsel dat stukken pas kunnen worden overgedragen als tegen een dergelijke overdracht geen rechtsmiddel meer openstaat. Dat betekent dat de rechter de internationale samenwerking minder effectief dan thans kan toetsen. Het voorstel geeft de Raad daarom aanleiding tot de volgende vragen en opmerkingen:

- a. In welke gevallen is de rechtshulpverlening zo spoedeisend dat niet op de behandeling van een klage kan worden gewacht? Zouden aan de spoedeisendheid in dit verband niet nadere eisen moeten worden gesteld? Dit mede aangezien met het Wetsvoorstel ook beslistermijnen worden geïntroduceerd, van 30 dagen (in eerste aanleg) en 90 dagen (in cassatie). De Raad is van mening dat het Wetsvoorstel een terughoudende toepassing van deze nieuwe mogelijkheid zou moeten bevorderen en geeft u in overweging om aan het spoedeisende karakter van een rechtshulpverzoek nadere eisen te stellen, bijvoorbeeld door te bepalen dat het spoedeisende karakter van de rechtshulpverlening in het licht van voornoemde termijnen evident moet zijn voordat tot voorlopige terbeschikkingstelling kan worden overgegaan.
- b. Hoe kan een officier van justitie beoordelen of gevolg zal worden gegeven aan de gestelde voorwaarden dat het Nederlands recht onverkort blijft gelden ten aanzien van de overhandigde resultaten en dat het gebruik daarvan als bewijsmiddel pas mogelijk is, nadat deze definitief ter beschikking worden gesteld?
- c. Hoe kan diegene jegens wie het dwangmiddel is toegepast rechtens afdwingen dat aan die voorwaarde wordt voldaan indien die voorwaarde niet wordt nageleefd?
- d. Geldt de beperking van het mogen gebruiken van de voorlopig ter beschikking gestelde stukken ook voor opsporingsresultaten die met behulp van die stukken zijn verkregen? De voorgestelde formulering sluit niet uit dat dergelijke 'verboden vruchten' anders dan de stukken zelf als bewijsmiddel kunnen worden gebruikt.
- e. Is het überhaupt mogelijk om gegevens "voorlopig" ter beschikking te stellen, en zo ja hoe? Mensen lezen of horen immers informatie en daardoor hebben zij daar kennis van. Eenmaal opgedane kennis kun je in het algemeen niet ongedaan maken. Ook als definitieve terbeschikkingstelling niet volgt en de voorlopig verstrekte informatie niet voor het bewijs kan worden gebruikt, kan deze informatie wel degelijk sturend zijn in het verkrijgen van ander materiaal.
- f. Is het verder de bedoeling dat buitenlandse ambtenaren geen proces-verbaal mogen opmaken van wat ze hebben gelezen of gehoord uit de voorlopig ter beschikking gestelde gegevens, en tevens dat zij daarvan geen kopie mogen maken? Is dat een eis die men redelijkerwijs kan stellen? Is het reëel te verwachten dat buitenlandse ambtenaren niets doen met informatie die hen rechtmatig voorlopig ter beschikking is gesteld?

De Raad adviseert u het Wetsvoorstel aan te vullen, cq. te verduidelijken aan de hand van de hiervoor genoemde noties.

2.3.3 Volwaardige uitvoering van verdragloze verzoeken

Het is, zoals wordt aangegeven in de MvT, naar huidig recht in beginsel mogelijk om rechtshulpverzoeken in te willigen die weliswaar niet gebaseerd zijn op een verdrag, maar wel redelijk zijn en niet in strijd met de wet. De mogelijkheden om deze verzoeken uit te voeren zijn echter beperkt: toepassing van dwangmiddelen (inbeslagneming van stukken) en bijzondere opsporingsbevoegdheden is niet mogelijk. Volgens de MvT wordt dit in de praktijk ervaren als een serieuze beperking.

Voorgesteld wordt om volwaardige uitvoering van verdragloze verzoeken mogelijk te maken. Daarbij is het – aldus de MvT – zaak om te voorzien in ruime mogelijkheden om een verzoek te weigeren als het vertrouwen in het rechtssysteem van de verzoekende staat ontbreekt of onzekerheid bestaat over de vraag of na de overdracht op fatsoenlijke wijze zal worden omgesprongen met de resultaten van de uitvoering van het verzoek (MvT, p. 12).

Dit onderdeel van het Wetsvoorstel is naar mening van de Raad één van de meest ingrijpende wijzigingen die worden voorgesteld. De Raad heeft op zichzelf geen principiële bezwaren tegen het loslaten van de verdragseis, zeker nu in die gevallen de inwilliging van het verzoek altijd is onderworpen aan rechterlijk toezicht en de aangezochte autoriteiten, in laatste instantie de rechter, ruime mogelijkheden hebben het verzoek te weigeren dan wel minder ingrijpende methoden aan de verzoekende staat voor te stellen. In de MvT wordt echter nauwelijks rekenschap gegeven over de vraag of in het kader van rechtsbescherming kan worden volstaan met een toets achteraf door de rechter. De Raad verzoekt u dan ook het achterwege laten daarvan van een nadere motivering te voorzien.

Met u meent de Raad dat terughoudendheid bij inwilliging van verdragloze verzoeken op zijn plaats is. Dat geldt zeker in die gevallen waarin er ook geen andere meer algemene internationale mensenrechtenverdragen (zoals het EVRM of equivalenten daarvan buiten Europa) door de verzoekende Staat zijn erkend. De Raad verzoekt u die terughoudendheid in de MvT nog sterker te benoemen en te expliciteren.

Daarnaast acht de Raad het wenselijk dat in de MvT wordt ingegaan op de volgende aspecten:

- a. In het voorstel wordt weigering verbonden aan het criterium 'strijd met een wettelijk voorschrift dan wel het algemeen belang'. De vraag is of de mogelijkheid tot weigering daartoe beperkt is. De Raad leest de betreffende bepaling vooralsnog aldus dat 'strijd met een wettelijk voorschrift, dan wel met het algemeen belang' een imperatieve weigeringsgrond oplevert maar dat inwilliging facultatief is, wanneer daarvan geen sprake is. In die lezing behouden de minister/officier van justitie én de rechter ook buiten deze eis discretionaire beoordelingsruimte. De Raad verzoekt u hierover uitsluitel te geven.
- b. Voornoemd aspect is des te meer van belang daar kan worden afgevraagd of onder het genoemde criterium ook het gebrek aan vertrouwen als weigeringsgrond valt, daar de weigeringsgrond zoals die thans is geformuleerd vooral lijkt te zien op staatsbelangen en niet zozeer op de belangen van de betrokken verdachte of van derden. Ook hierover verzoekt de Raad u duidelijkheid te verschaffen.

2.3.4 Geen videoconferentie zonder verdragsbasis

In het verlengde van het vorige punt acht de Raad het wenselijk dat de keuze om voor het toepassen van een (internationale) videoconferentie bij wijze van uitzondering juist vast te houden aan de eis van een verdragsbasis, wordt heroverwogen, dan wel nader wordt toegelicht (het voorgestelde artikel 5.1.9, MvT p. 24-25). Blijkens de MvT is de reden voor het vasthouden aan de eis van een verdragsbasis erin gelegen dat *"hiermee kan worden bewerkstelligd dat de videoconferentie plaatsvindt met toepassing van een aantal heldere procedureregels (bijvoorbeeld met betrekking tot de autoriteiten die het videoverhoor leiden, de bijstand van een raadsman ter plaatse etc.)."* De Raad vindt deze toelichting niet zonder meer begrijpelijk. Medewerking door de Nederlandse autoriteiten aan een door een andere staat verzocht videoverhoor impliceert immers dat de getuige of verdachte feitelijk op Nederlands grondgebied verblijft en dat Nederland dus zeggenschap heeft over de gang van zaken (in Nederland).

Juist in gevallen waarin rechtshulp wordt verzocht zonder verdragsbasis lijkt daarom een videoverhoor een bruikbaar instrument aangezien de Nederlandse autoriteit grote invloed heeft op de gang van zaken, alle gewenste voorwaarden kunnen worden gesteld, voorzien kan worden in rechtsbijstand en zo nodig kan worden ingegrepen indien het verhoor een onoorbare wending neemt.

2.3.5 Weigeringsgronden

In de MvT wordt met betrekking tot de weigeringsgronden aangegeven dat er niet voor is gekozen om de ongeschreven weigeringsgrond inzake een dreigende (flagrante) schending van mensenrechten in de wet op te nemen (MvT, p. 13-14). De Raad acht de daaropvolgende motivering, te weten dat deze grond rechtstreeks van toepassing is op grond van artikel 1 EVRM en de daarbij horende jurisprudentie van het EHRM, en dat de praktijk voldoende met de toepassing van deze grond vertrouwd is, onvoldoende redengevend. Het doel van de huidige wetgevingsoperatie is om te beginnen om de wet dichter bij de praktijk te brengen. Het nieuwe wetboek zal de burger en de bij de strafrechtpleging betrokken personen duidelijkheid moeten verschaffen over de rechten en verplichtingen die bij toepassing van een bepaalde bevoegdheid gelden. De Raad onderschrijft dat doel, maar daarbij hoort ook dat vast ongeschreven recht gecodificeerd moet worden. Het voornemen om opneming van deze weigeringsgrond in de wet achterwege te laten, strijdt daarmee. Daarnaast wijst de Raad op artikel 11 van de Overleveringswet waarin een soortgelijke weigeringsgrond wel is gecodificeerd. De in MvT gegeven redenen waren destijds derhalve geen reden om een dergelijke weigeringsgrond achterwege te laten. Dat roept vragen op. Een van de door de minister genoemde argumenten om een dergelijke weigeringsgrond achterwege te laten is ten slotte dat daarmee onvoldoende zou kunnen worden ingespeeld op het dynamische karakter van dit onderdeel van het internationale recht. De weigeringsgrond inzake *flagrante* schending van de mensenrechten ziet echter op evidente gevallen van onrecht, die niet snel anders zullen worden gewaardeerd. Het dynamisch karakter van dit onderdeel van het internationaal recht vormt dus evenmin reden om de wet niet te voorzien van deze weigeringsgrond.

2.3.6 Rechtshulp aan tribunalen

Blijkens het voorgestelde artikel 5.1.1 lid 3 heeft het Wetsvoorstel ook betrekking op internationale gerechten. In het Wetsvoorstel is echter geen bepaling opgenomen omtrent de huidige bestaande speciale wetten, waaronder de Uitvoeringswet Internationaal Strafhof. Hierdoor is het de Raad niet duidelijk wat de verhouding is tussen het Wetsvoorstel en deze speciale wetten. Mogelijk dwingt onderhavig voorstel tot aanpassing van die speciale wetten. Of en in hoeverre dat het geval is, zijn vragen die het voorstel en de toelichting thans onbeantwoord laten. De Raad adviseert het Wetsvoorstel op dit punt te verduidelijken en, voor zover aanpassing van de speciale wetten noodzakelijk wordt geacht, de daartoe benodigde wetgevingsactiviteiten te entameren.

3. Gevolgen voor werklast en organisatie

Het Wetsvoorstel leidt naar inschatting van de Raad niet tot substantiële gevolgen voor de werklast of organisatie van de Rechtspraak.

4. Ten slotte

Indien na het uitbrengen van dit advies het Wetsvoorstel op belangrijke onderdelen wordt gewijzigd of indien uit nadere uitvoeringsregelgeving belangrijke werklastgevolgen voortvloeien, dan wordt de Raad graag in de gelegenheid gesteld daarover aanvullend te adviseren. Met het oog op de voorbereiding van de gerechten op de invoering van het uiteindelijke Wetsvoorstel, stelt de Raad het op prijs als hij geïnformeerd wordt over de indiening van het Wetsvoorstel bij de Eerste Kamer en de plaatsing van de definitieve wetstekst in het Staatsblad.

Hoogachtend, mr. C.H.W.M. Sterk, Vicevoorzitter Raad voor de rechtspraak

Bijlage: overige opmerkingen van redactionele aard

- Op een tweetal plekken in de MvT (pp. 2 en 10) wordt gesproken over de "tenuitvoerlegging van strafbare feiten". Aangenomen wordt dat hiermee wordt bedoeld de "tenuitvoerlegging van straffen".
- "Het zal het moeten gaan om (...)" (MvT, p. 12, laatste alinea, derde regel). Bedoeld zal zijn: "Het zal moeten gaan om (...)" of "Hier zal het moeten gaan om (...)" o.i.d..